

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbata

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Cuvânt

rostit la actul festiv, ținut la 15 Iunie
v. 1898 în Sibiu, din incidentul aniversării
a 25-a dela mórtea arhiepiscopului și metropolitului Andreiu bar. de
Șaguna,

de Dr. D. P. Barcianu.

*Esclenția Vostră, Inalt Prea Sfințite Domnule
archiepiscop și metropolit, Prea Sfințite Domnule
episcop, Prea Onoraților domni și domne!*

La 20 Iunie, anul 1873, un trist conduct, părăsind vechile ziduri ale orașului Sibiu, s'a îndreptat spre comuna mare românească Reșinari. Stejarul secular ai dumbrăvei, prin care trecea, îmbrăcați în totă podoba lor strălucitoare de primăvară, mirați priviau asupra conductului, în fruntea căruia un cucernic călugăr, îmbrăcat în negre odăjdii, pășia urmat de un cosciug fără podobe și de o mulțime, din ale cărei pepturi suspine eșiau, din ai cărei ochi lacrimi picau în praful uscat al drumului și ai cărei genunchi se încovoiau sub povara unei grele obide; ér veselii cântăreți ai pădurii își curmau versul lor voios, pentru a nu turbura accentele tânguitoare ale cortegiului funebral.

Și lacrimi și obidă și tânguire îndreptățite erau, pentru-ă în cosciug se adăpostiau rămășițele pămâtesci ale unui mare arhieru, podoba alasă a bisericeii sale; ale unui mare român, mândria adevărată a unui popor; ale unui neasemnat părinte, mângăerea în durorile și bucuria în fericirile noastre.

Acest arhieru, român, părinte a fost arhiepiscopul și metropolitul Andreiu baron de Șaguna, care răposase la 16 Iunie, și ale lui erau rămășițele, cari acum se duceau spre odichna de veci în mormântul de lângă biserica cea mare din Reșinari.

De atunci încôci în fiecare an un mic pelerinagiu se face în această și din partea elevilor seminariilor, pentru a vărsa câte o lacrimă ferbinte pe țărina, ce acopere scumpele lui osăminte, ér obștia credincioasă de pretutindeni din arhidieceză și metropolie se adună la altarul Domnului, spre a înalta rugile sale cucernice pentru odichna sufletului în veci neuitatului răposat.

Și precum copiii după mórtea părinților lor, de câte-ori împreună se adună, de dulcedea neîntrecută a mamei lor a povesti, de bunătața fără margini a părintelui lor a se întreținé nu se satură, ér nepoții și strănepoții cu drag și cu fală își reamintesc pe strămoșii, cari au făcut mândria familiei, așa și noi lucru mai potrivit nu putem face, decât, împreună fiind, să ne amintim pururea, cu drag și cu duioșie, tóte acele fapte mărețe, tóte acele sfaturi înțelepte, tóte acele virtuți alese, prin cari părintele nostru al tuturor și-a aréttat a sa nemărginită iubire pentru noi.

Mai ales acum, când 25 de ani se împlinesc dela mutarea lui la cele vecinice, cuvine-se, ca dela un capét la celalalt al metropoliei române ort. res. în biserici să răsune cântecele duióse și să se înalte rugăciunile evlavioase ale credincioșilor pentru odichna sufletului bunului părinte, ér în mințile noastre ale tuturor să se evóce amintirea faptelor lui, vie, puternică, îndemnătoare, și în inimile noastre să se înalte biruitoare simțăminte de adâncă și nefățărîtă mulțumire pentru tóte binefacerile, de cari el ne-a făcut părtași.

De douăzeci și cinci de ani încôci multă din cęta dėsă, ce ne împăinginea privirea, s'a împrăștiat, multe patimi au amuțit, cari turburau judecata nepărținitóre, astfel că ađi, mai nepreocupată stând în fața umbrei marelui răposat, mai de înlesnire ne vom puté

înfățișa în adevărata lor lumină faptele lui și a cunoșe ce este de preț și dăinuitor întrînsele.

În fața figurai lui mărețe grea este sarcina, cu care am fost onorat, de a Vę zugrăvi cu privilegiul acestei đile aniversare, prin slăbul meu rost, icóna adevărată a vieții sale; îngăduiala D-Vóstre însă, nădăjduese va veni în ajutor neputinței mele, ér lucrul înfățișat prin însași puterea lui lăuntrică, va împrumuta tărle graiului meu, pentru a Vę puté aréta, deși numai în câte-va trăsături, ce un Șaguna a făcut pentru noi și cari sunt prin urmare datorințele, ce ni se impun nóuë față de păstrarea amintirii unuï astfel de bărbat.

I.

Pentru a înțelege mai bine, ce el a făcut în a sa viață, o privire asupra istoriei noastre din cei vr'o 250 de ani din urmă ni se impune. Ne vom mărgini numai la câte-va întâmplări din viața noastră bisericească și națională, cari n'arturisiré ne vor face despre nespuse suferințe, dar și de o uimitóre putere de rezistență.

Făcend această reprivire ne izbim înainte de tóte de o faptă, care ne pune în uimire prin îndrăsnéla, cu care s'au călcat în picióre dreptul și dreptatea; ne sgudue ființa întregă de indignare, că din sinul nostru a eșit un om, care se dee mână de ajutor la îndeplinirea ei, și ne face să plângem de necaz, că la atăta slăbiciune eram ajunși, încât să ni-se pótă arunca în față o astfel de strașnică vătémare: vedem adecă, cum căpetenia noastră bisericească, metropolitul Sava Brancovici, care cu rivná apostolésă lucra pentru îngrădirea și întărirea bisericeii sale, avend párași dintre proprii sei fi credincioși, mai mult, chiar dintre cei anume chemați să fie păstórii turmei, — fără a i se lua în sémă bătrânețele și bóla, era, în đile de tîrg, tîrit în piața publică și acolo desbrăcat și bătut și căsnit în fața credincioșilor, pentruca astfel gróza să se bage în ei și mai aplecați să se facă a se lăpăda de el și de biserica lor strămoșească.

Puțină însă a fost isprava acestei neomenóse încercări, făcute la stăruințele și cu încuviințarea unei biserici, ce și luase ființa din principiul generos al libertății conștiinței, pre care însă nu bucuroș îl vedé aplicat și față de alții.

Căci îndărjirea, cu care românul ținea la credința sa strămoșească, nu'l a lăsat să cadă în cursele întinse. Cu tóte acestea lovitura grozavă dată metropolitului Sava a făcut începutul unui nou șir de góne, cari în cele din urmă ne au desorganizat cu totul și bisericesce, precum alte góne, alte suferințe dar și greșeli de ale noastre, ne desorganiseră cu desăvęșire, de mai înainte, naționalicesce și politicesce.

Dacă însă cei, cari astfel s'au năpustit asupra noastră, cu disprețul ce ni'l au aréttat, și cu gróza ce au căutat să bage în noi, n'au izbutit să ne spargă, au pregătit cu prisos calea pentru lucrarea altora, cari au sciut să secere, unde ceilalți sémănase.

Ierarchia unei biserici de aceeași credință cu noi, însă de alt neam și privilegiată folosindu-se de strimtorarea și slăbiciunea noastră, în loc să ne ocrotéscă, ca o soră în Christos, după prescrierle canonice, în ne-cazul, în care ne aflam, a mai voit a smulge dela sinul metropoliei vechi românesce pre credincioșii din Ungaria și Bănat, întrupându-i stăpânirii sale; iar pre cei rēmași, de aici din țară, cățiva ani mai târđiu, altă biserica, sciind cu mai multă dibacie trage folos din țărina pregătită de alții și cu mai multă istețime alege mijlócele, fiind sprijinită

și de constelațiunile nóue politice dela sfęșitul vécului al XVII-lea, a izbutit să ne desfacă în două, în „uniți” și „neuniți”, să aducă astfel desbinare între noi, apoi înverșunare și ură și luptă omorítóre de frați, spre bucuria și folosul aceluia, cari interes aveau să vadă neamul românesce sfășiat și prin urmare îmbrăncit și neputincios a rezista și a se apéra.

Aruncând o privire asupra desvóltării lucrurilor din vécul următor al XVIII-lea, cu durere trebuie să constatăm, că desbinarea, produsă prin „unire” o mare nenorocire a fost pentru noi, căci đeci de ani de-aríndul, puterile vii, ce le am fi putut întrebunța în o lucrare rodnică, comună, de apérare și înaintare, a trebuit să le mistuim în distrugătórea luptă dintre frați. Mângăerea, ce „unirea” n-e a dus în parte, mai târđiu, prin unele lucrări científice-literare, cari ne au făcut mai multă lumină asupra obârșiei noastre, asupra trecutului nostru și ne au deschis priviri nóue și asupra viitoriului nemului întreg; apoi prin o înaintare culturală, care însă în cele din urmă tot unmai prin conlucrarea comună ne-a pus pre toți în calea largă a civilizațiunii europene, — au fost numai picătura de apă pe buzele fripte de sete ale celui istovit de ferbințelile frigurilor și páharul de dulcétă, vęrsat în o mare de amărăciune.

Primind însă cu mulțămítă și recunoștință cuvenită și această puțină mângăere nu vom uita, că despre obârșia noastră latină cu un veac mai înainte ne-a vorbit conicarul moldóven Miron Costin, și nu vom perde din vedere, că dacă un Șincai și un Maior au avut la îndemână o limbă mai poleită, mai bogată, în care se și scrie operele lor istorice-literare, meritul trebuie să'l dăm înainte de tóte acelor credincioși ai bisericeii române ortodoxe răsăritene, cari prin traducerile cărților bisericesci în vécul al XVI-lea au pregătit calea pentru cei din vécul al XVII-lea, cari mai ales prin traducerea bibliei din 1648 a metropolitului Simion Stefan ne au făcut cu puțință să avem o limbă literară.

Aceste lucrări însă, cu tóta mângăerea, ce ne aduc, nu pot face cumpéna dreptă, care prea mult bate în partea durerilor și a suferințelor, pre cari, hotărít, mai ușor le puteam purta și înfrunța, dacă una rămăneam, nedespărțiți și la bine și la rău. În deosebi însă nu pot fi mângăere deplină pentru noi, cari, rămânend credincioși bisericeii moștenite dela strămoși după „unire” ne am perdnt pe mai mult de o jumătate de veac ocărmuirea noastră bisericească, și cu desăvęșire desorganizați, ca turma fără păstor, pradă am ajuns tuturor așa, încât chiar și atunci când prin jumătatea a dóua a vécului trecut, în urma unei îndulcirii a raporturilor, érăși căpetenie bisericească ni s'a dat, aceea din neam străin a fost luată și impusă nóuë, nu atât pentru a ne ridica, ci tot pentru a ne ținea sub tutoratul unei ierarchii străine după ném și după aspirațiuni.

Robia Egiptului ni s'a schimbat cu robia Vavilonului.

Aceia dintre Dvóstră, cari mâne vor face împreună cu noi pelerinagiul la Reșinari — și datorie morală este, ca toți să'l facem — să nu pregete, după tributul de recunoștință adus umbrei arhiepiscopului și metropolitului Șaguna, a folosi timpul de o jumătate de óră, pentru a merge până la biserica cea veche, — martoră și ea a persecuțiunilor îndurate odinórá din pricina alipirii credincioșilor rēșinarieni la legea strămoșească — unde în strada laterală din stânga vor afla o căsciórá de țeran, în care neșee prea modeste inserțiuni, săpate fără multă

măestrie în dóuë grinđi, vestesc, că residența episcopescă ortodoxă orientală română a fost cândva aici.

Mai izbitor decât ori-ce descriere, fie ea cât de măiastră, ne vorbese: această căsciórá, aceste grinđi primitive, aceste câteva slove grosolane despre umilirea și suferințele unei biserici întregi și totodată ne fac să înțelegem pentru-ce noi românii ort-or. n'am putut să ne asigurăm o pozițiune mai vrednică nici la începutul veacului de acum, când în sfęșit am ajuns să avem érăși episcop dintre ai noștri, carne din carnea noastră, sänge din sângele nostru.

Un metropolit desbrăcat și bătut în piața publică, o biserică ajunsă parte sub ocărmuirea unei ierarchii din ném străin, parte rămasă fără nici o cărmuire, pradă tuturor prigonirilor venite dela străini și dela proprii frați dulci; un popor desmoștenit, chinuit de vécuri, desbinat el între sine prin credință și dușmănuindu-se mai rău, decum l'au dușmănit vrășmașii lui de mórte, — póte-se o privescúte mai tristă, mai sguditóre mai desnădăjduită?

În o astfel de stare de lucruri, Dómné! cât amar n'a trebuit să se grămădească în inima bietului român, cât dor după libertate de cari alții s'au bucurat de veacuri cu atăta îmbelșugare, n'a trebuit să i sbuciume inima, câtă sete după apa vie a culturii adevărate, care pre alții i a scos la liman, n'a trebuit să l muncéscă? Cine ar puté dar îndrăni să se mire sau chiar să l osăndească, dacă cândva pe vr'un moment, nu ar fi nimerit să pună mâna tocmai pe mijlócele mai potrivite pentru a eși din întuneric la lumină, dela neștiință la știință, dela robie la stăpânirea preste sine?

Greu și multă vreme ne a încercat pronia cerescă; dar când credeam, că s'a umplut cupa amarului, când ne vedeam ajunși la marginea prăpastiei, tot ea a îmbălândit a ómenilor fire barbară; prin duchul schimbat al vremii, pre cei cari cu mândrie și dispreț căutau spre cei umiliți și desmoșteniti, i a silit, ca și acestora se le dee partea cuvenită din drepturile, ce patria datoresce tuturor cętățenilor sei; ér nóue ne a deschis calea spre o altă țară a fágăduinței și ne a trimis bărbatul, care inimă să aibă, pentru a bate împreună cu inima poporului seu, minte se aibă, pentru a se folosi pe deplin de isvórele nóue, desfundate de duchul schimbat al vremii; ingeniu să aibă, pentru a face din elementele vechi și nóue alcătúiri, până aci necunoscute și neobienuite, dar totuși cu putere de viață; energie să aibă, pentru a învinge greutățile nenumerate; sóre încalzitor să fie, în jurul căruia tóte dorințele și aspirațiunile generóse ale unui popor să se pótă grupa, prin înfrurirea lui ființa potrivită să dobăndească și armă nebiruită să se facă pentru asigurarea unui viitor mai blând, mai demn, mai fericit!

Și pre acest bărbat l' am aflat noi în arhiepiscopul și metropolitul Andreiu Șaguna.

Ne ar duce prea departe, dacă cu acest privilegiu am întra în o desfășurare mai aménunțită a tuturor faptelor nézărșite de acest bărbat pentru înaltărea noastră socială, economică și materială; va ajunge să amintim pe scurt câteva din faptele cele mai însemnate ale lui, pentruca din ele să cunoșcem pre bărbatul adevărat al doririlor noastre.

Dacă nimic alteceva n'ar fi făcut, decât să reînființese vechia metropolie istorică ort. or. a românilor din Ungaria și Transilvania și ar fi fost de ajuns, ca nemuritor să i rămână numele între noi. Pentrucă nu om

de toate dăile putea fi acela, care în arsenalu minții sale a făcut armele, cu cari se combată și se învingă *spiritul*, caruia jerrfă căduse schinuitul metropolit Sava; nu *archieu obicinuit* putea fi acela, care cu chibzuiala sfatului scia să stavilească rezistența unei ierarhii, care aproape un veac și jumătate se înstăpânise asupra bisericii noastre; nu *conducător de talie măruntă* putea fi acela, care prin încrederea, ce o inspira, și prin trecerea, ce sciuse să-și câștige până și la locul cel mai înalt, a izbutit să împărție negura grosă a indoielilor de tot felul asupra loialității poporului încredințat păstoririi lui; care cu peptul înfrunta năvala străinilor, cu dreapta se apăra de atacurile venite dela frați, cu stânga adesea trebuia să domolească năvălnicia firăscă a propriilor sei credincioși, ér ființa sa întrégă să o pună în cumpănă, pentruca din părți, ce fără legătură stătuseră curs de un veac și jumătate, se închiege un organism nou: *metropolia românilor ort. or. din Ungaria și Transilvania*, care nunumai ródă bogată să făgăduiască pentru noua viață bisericăscă, ci și pentru cea națională românească.

Dar mai mult decât a prefăce, ce a fost odinioară, a făcut. Cu pătrunderea proprie ómenilor mari el formelor vechi și părților de nou alcătuite le a însuflat duch nou, potrivit cu duchul schimbat al vremii, pentruca astfel în trupul stors de durerile trecutului, puteri nóue de viață să verse, părților alcătuitoare scop hotărît le a pus, pentru a nu se împedeca unele pe altele în lucrare, ci mai ales înțeleptesce să se sprijinească și întregescă, ca astfel începătură să se facă pentru rost și rânduială și avânt înțelept nu numai în cele bisericăscă, ci și în toate celalte manifestări ale vieții noastre ca români.

Acéstă nouă plásmuire a lui a fost: „*Statutul organic*“, legea fundamentală pentru cârmuirea treburilor bisericăscă, școlare și fundamentale ale metropoliei reînființate; *statutul organic*, izvorit din mintea mult cuprindătoare a bărbatului superior, care din îmbeșugarea puterii puse în mâinile lui cu dărnicié și fără cuget ascuns face parte și credincioșilor, ca ei nu orbi povățuiri, ci povățuitori vędători ai propriei sorti să fie; *statutul organic* pîrguit de căldura inimei duióse a unui părinte îngrijit și îngrijitor, care viitorul unui aședemént măreț, cum este biserica autonomă-constituțională și națională, a voit să-l asigure, legându-l de inima fie-cărui credincios în parte.

Acest statut, cu toate scăderile, ce ici coala 'i s'ar mai dovedi la punerea în lucrare, va rămânea în viața bisericii și a poporului nostru monument, care mărturie va pune despre al lui spirit luminat, far luminos va fi, care pentru veacuri corăbierilor din largul mării calea le va arăta, pe care să ajungă la adăpostul limanului dorit.

Metropolia reînființată și plásmuirea statutului organic al ei, étă căleá mai de căpetenie nemuritoare fapte ale lui Șaguna. Și când de ele pomenim, nu putem a nu ne aduce aminte cu cel mai profund devotament și cu cea mai adâncă mulțămítă de grația *Prea Înaltă a Maiestății Sale*, care încuviințând reînființarea metropoliei, numind pre Șaguna metropolit și sancționând și statutul organic, a dat bisericii și poporului său, după atâtea crude încercări și momente de senină bucurie și mângăiere.

Metropolia reînființată însă și biserica autonomă-constituțională, pusă în mâinile unui cler ținut tot în cătușile nesciinței veacurilor trecute, și în ale unor mireni de pe aceiași séu de pe o și mai jos tréptă de cultură, ar fi fost o comóră de nestemate, dată pe mâna unui copil nevrstnic și prea ușor ar fi ajuns în primejdie să fie érăși prada celor-ce cu ochi rîvnitori au căutat în alte vremuri spre dînsa.

De aceea bunul și înțeleptul părinte pre preoții și pre poporul, cari prin munca lor neobosită și prin hărnicia lor veacuri dea rândul 'și au mistuit puterile în folosul altora mult mai mult decât în al lor propriu, a voit să-și aducă în starea, ca luminați la minte să înțelegă și ei rostul ființei lor omenești și cetățenești, să ajungă ei înșiși stăpâni pe munca lor, ei înșiși dispuitori de sórtea lor.

Șcôla specială pentru pregătirea fitorilor preoți și învățători și șcôlele din comu-

nele sătesci pentru fii de țeran au fost deci aședăminte, pe cari cu iubire de mamă le a alimentat dela începutul păstoririi sale și până la cea din urmă răsufare. Și în curénd și vedem la lucru rodnic nu numai seminariul teologic și pedagogic, întocmit de nou în conglăuire cu duchul schimbat al vremii, înzestrat cu profesori pregătiți la cele mai înalte aședăminte de cultură europenești, ci și preste 600 de șcôle sătești, întocmite și ele după un nou plan și înzestrate cu învățători din ce în ce mai harnici, ca așa cu adevărat să-și pótă implini chemerea de a răspândi lumina mult dorită a duchului și de a făptui înălțarea inimei țărâniei, a tálpei țerei, adevărata susțitoare și a bisericii și societății cetățenești și a statului.

Dar mai mult și decât atât a făcut metropolitul Andreiu.

De câte ori trebuința cerea, lua a mână și condeiu pentru a scrie povețe folosióre directorilor și învățătorilor sătesci; pentru a alcătui cărți în folosul tinerimii studióse clericale și pedagogice sau cărți de învățatură religióasă morală în folosul poporului; pentru a apăra cu tărie și bărbăție drepturile redobândite ale bisericii sau a pregăti calea spre dobândirea de drepturi nóue, ér unde singur nu ajungea cu rēgazul și cu puterile, îndemna și spriginea fără preget pre alții în lucrarea lor pentru luminarea și apărarea poporului. Și pentru-ca în toate aceste și mai deplin să isbutescă, înființă un nou organ de publicitate întru apărarea intereselor bisericăscă și naționale, întemeiă din mijlocele sale o tipografie diecesană, mai în urmă tipografia archidiecezană, în care însuși a tipărit frumoșa biblie ilustrată, mineele, chiriacodromiul și alte cărți rituale și școlare; tipografia, care prin fondul de el înființat a ajuns în dezvoltarea sa de mai târziu, să fină un loc de frunte între aședămintele de cultură ale noastre.

Mersul regulat și viața așezămintelor și plásmuirilor celor nóue însă cu atât n'ar fi fost pe deplin asigurate. Biserica autonomă-constituțională cu corporațiunile sale legiuitoare și administrative, cu seminariile sale teologice și pedagogice, cu șcôlele numeroase confesionale și cu celelalte ale sale întocmiri culturale, nu pótă ființa și lucra fără multé mijloce materiale.

Adevărat, că bisericile și șcôlele din comune se susțin ele de credincioșii înșiși, dar chivernisirea acestor averi trebuie regulată și supraveghiată; trebuiau apoi aflate și nóue căi și mijloce pentru sporirea acestor averi. Și în aceste lucrări deapurarea și pretutindenți împinăm érăși mâna călăuză și sfatul înțelept al bunului părinte, îndreptând, îndemnămând, îndărbătând, păstrând, sporind.

Lipsite de urmările dorite ar fi rămas însă toate bunele gândiri și întocmiri, dacă controlul binefăcător, îndreptariul părintesc, cârmuirea înțeleptă centrală, care cu ochiu pururea tréz trebuie se cuprindă întregul, ar fi lipsit. Ér aceste ar fi trebuit să lipsescă, dacă mijlocele trebuincioase materiale pentru susținerea ocărmuirii centrale legiuitoare și administrative nu erau. Că aceste mijloce le avem ađi, dacă nu cu prisosință, totuși în măsura, care cu o chibzuită economie dá asigurare pentru o înaintare regulată și sigură, tot a lui este meritul, pentru-că el ne a lăsat din al séu fonduri și fundațiuni însemnate, — între cari fondul pentru înființarea celor două eparhii din Oradea și Timișóra are mare însemnatate pentru complectarea organismului metropoliei, — și a îndemnat și pre alții să facă, așa că ađi preste două milioane e averea, de care biserica se bucură pe urma lucrării lui.

Dar nu numai la cele ale bisericii și șcôlei încredințate îngrijirii sale s'a mărginit geniul lui, ci cu o deopotrivă stăruință și dragoste a îmbrățișat toate lucrările bune, menite a ridica și înălță poporul românesc întreg. Înființarea „Asociațiunii“ odinioară transilvane, „pentru literatura română și cultura poporului român“ și conducerea ei mai mulți ani deardîndul în o lucrare rodnică; rolul conducător, ce 'l a avut în memorabila adunare națională dela Blaj din 3/15 Mai 1848, în care poporul român s'a mărturisit națiune deopotrivă îndreptătită cu celelalte națiuni din patrie, accentuând totodată sfîntinea, cu care întimpină drepturile deopotrivă ale tuturor celorlalte națiuni conlocuitoare, și credința neclintită cătră tron și patrie; apoi

partea însemnată, ce el a avut în toate întreprinderile fiilor celor aleși ai poporului român pentru dobândirea de drepturi politice, pășirea hotărîtă în dietele țerei ca apărător pururea tréz și prevędător; mai departe stăruințele zelóse pentru a trage la împreună lucrare pentru înaintarea afacerilor naționale și bisericăscă nu numai pre fiii aleși ai bisericii sale ci și pre cei ai bisericii surori; trecerea, ce a sciut să-și câștige chiar înaintea Augustului purtător al corónei, toate acestea un loc dintre cele dintăiu, dacă nu cel dintăiu, 'iau asigurat în istoria noastră națională contemporană.

Dacă vom mai adăoga și lucruri particulare, în care s'au dovedit érăși părintesca lui îngrijire, cum a fost: apărarea hotărîtă și fără zăbavă a șcôlelor de sub oblăduirea sa, atacate pe nedrept în raportul unui consilier de șcôle; pașii întreprinși pentru asigurarea venitului după moștile de odinioară din România ale bisericii Stului Nicolai din Brașov, care contribuie în măsură fórté însemnată la susținerea șcôlelor noastre române din acel oraș, pași cari lămurit ne arată ađi prevederea înțeleptă, ce el a avut înainte cu 36 de ani, apoi îngrijirea deosebită pentru ajutorarea vędurilor preotese, pentru ridicarea vađei sociale a preoțiilor și învățătorimii, dărniciă, cu care totdeuna întimpina tinerimea studiósă și nisuițele ei spre înaintarea în cultură meritul lui netăgăduit pentru înjgheburăa unui societăți și a vieții românești în acest oraș, unde mai 'nainte abia era pomenire de acestea, încurajarea și patrocinarea breslei meseriașilor nostri, cari ca o plantă plăpândă de multă ocrotire avea trebuință. ș. a. ș. a. — nevoiți suntem a mărtursi, că dacă cine-va dintre români, apoi dînsul în adevăr mare și providențial bărbat a fost.

Ori din ce parte 'l vom privi, faptele lui vrednice de amintire sunt și covărășitoare darurile sufletului, ale inimei, ale trupului chiar. Viața sa, dată cu totul intereselor mari ale bisericii, națiunii și patriei, neperitoare pildă ne este despre ce pótă isprăvi munca tréză, împreunată cu hotărîrea călăuzită de o minte luminată și de o inimă nobilă. Privit din partea darurilor trupesci, aflăm întrînsul bărbatul, în care totul era vrednicie și măreție; privit ca om, aflăm întrînsul minte luminată, împreună cu o inimă totdeuna deschisă pentru nevoile și durerile altora, pururea gata a sfătui, a îndrepta, a ajuta, a înălța; ca membru în societate dacă'l căutam, găsim întrînsul pre acela, care totdeuna scia să se împună prin purtare alésă, prin pășirea cu vrednicie și prin tact fără greș; dacă'l luăm ca și căpetenie bisericăscă, apostol îndăpăiat al învățăturilor ei ni se dovedesce, care capul și-l pune pentru turma credincióasă, ca om politic judecându-l, totdeuna tréz, cumpătat, preveghietor îndreptânduși privirile spre cele bune și de folos obștei, s'a arătat; caracter ales voind a căuta, la dînsul aflăm hotărîre firmă împreunată cu chibzuială, voința cu putința, curajul cu cumpănăla, blăndețele cu asprimea, neînduplecarea cu mila, dreptatea cu îngăduială, în cea mai norocóasă potrivélă, făcënd să precumpենescă, după împrejurări, însuși de care tocmăi trebuință era.

Astfel nu în urma oficiului, ce a ocupat, autoritate covărășitoare a avut, ci acéstă autoritate și venerațiune, cu care pretutindenți și dela ai sei și dela străini era întimpinat, au venit dela sine în urma aleselor și oșebitelor însușiri, ce le întrunia și ca om și ca archieu, și ca bărbat al vieții publice.

Biserica fără căpetenie, risipită și răs-létă, el o adună și organizează, biserica batjocorită și dejosită în archieuul supus bătailor în piața publică, el o înălță și o face cu vază în ochii propriilor credincioși și în ochii străinilor; biserica sáracă, al cărei archipăstoriu odinioară era silit să se adăpostescă în o căscióară țărânească din Reșinari, el o a înzestrat așa, încât pótă se stee cu cinste alăturarea cu celelalte biserici din patrie; pre poporul credincios, asemănat órecând vitelor necuvântătoare și de aceea batjocorit, călcat în picioare și despretuit, prin înaintare în cultură 'l a făcut să fie luat în seamă și asemenea în drepturi cu ceilalți fii ai patriei; aspirațiunile acestui popor, mai mult sau mai puțin limpedite, după o sórte mai bună, mai omenească, el le a trecut în

lumea gândirilor clare, le a pus fîntă hotărîtă și a arătat și căile și mijlocele potrivite spre a le da ființă.

Și până când toți cu bună credință 'l au spriginit și, urmând conducerii lui înțelepte, în bună înțelegere au lucrat, bine au mers lucrurile; când însă, — în urma unor nóue prefaceri politice, plecându-se cumpēna norocului mai mult în partea, unde nu eram și noi, — pofta după mărire deșartă 'și a ridicat capul și prin duchul nesupunerii a început să turbure mințile celor-ce mai înainte în bună înțelegere lucraseră, când zăvistia spurcată a aruncat semănta zizantei și a neinerederii între cei ce odinioară în bună tovrășie bune lucruri săvărșiseră; atunci putința de a ne apăra cu sorti de isbănda rānd pe rānd o am perdut și puterea de a ne ține în toiul luptei în picioare cu vrednicie impunătoare ni a scăđut, iar urmarea a fost *desamăgire, descurajare, înfrāngere*.

Cu toate acestea atât binele de mai înainte vreme, cât și relele timpului următor izvor de învățatură folositoare sunt pentru noi.

Firăscă e deci întrebarea: după cele ce el a făcut pentru noi, care este datorința noastră față de amintirea ce trebuie să păstrăm unui astfel de bărbat?

Și acéstă ne duce la a dóua parte a privirilor noastre, pre care încă Vē rog a o întimpina cu binevoitóra Dvóstre luare aminte.

II.

Când el, prea de timpuriu și înainte de a fi putut conjura duhul neînțelegerii, ce începuse a se ivi de nou între noi, ne a părăsit, într'o grea situațiune ne aflăm, în-lăuntru și în afară. Multe din dorințele și așteptările îndreptățite pentru schimbarea în bine a stării noastre bisericăscă și politice naționale nu ni se împliniseră. Autonomia bisericăscă și libertățile constituționale, din cari abia începuserăm a gusta, încă nu prînseseră în ființa noastră destul de puternice rădăcini, ca să ne dee deplina maturitate pentru viața publică și tradițiuni bine întemiate pentru înaintare sigură pe acest tărām. Urmarea a fost: desorientare, desamăgire și amărăre, și în aceasta stare sufletescă am intrat în o luptă afară de semă grea pentru apărarea și păstrarea avutului nostru, cu multe bune intențiuni, dar și cu multe preocupățiuni.

Lipsind însă, în urma unor coincidențe fatale, încrederea împrumutată, ne am îngredit în zidirea mărețată lăsată de dēnsul mai unul mai altul, în câte o colibuță deosebită și astfel lupta am fost nevoiți să o primim și să o purtăm fără a fi avut răgazul se alegem armele cele mai potrivite pentru apărare, alte dăți fără a ști unii de alții, împunșându-ne unul lucrării celuilalt sau dușmănindu-ne unii pre alții. Urmările n'au putut fi deci multămitóre și întregirea și ocrotirea aședămintelor primite ca moștenire nu totdeuna în spiritul celui ce ne a lăsat moștenirea le am putut face.

Ivitu-s'a mai în urmă chiar și un alt lucru greșit în viața noastră publică, tot ca rod al acelei stări sufletescă și al situațiunii date.

Nemulțămíti, după cum firesce era, cu rēsplata dobândită pentru lucrarea făcută și jertfele aduse în interesul binelui obștesc, am ajuns să căutăm cu nerăbdare după pricinile acestei neisbutiri, și aici ne am oprit la cele ce mai îndemănă erau. Fără a ne da semă, nu cumva avem și noi înșine vr'o vină, ni s'a părut, că greseli însemnate s'au făcut și de el, că mai bună ar fi fost isprava, dacă altcum ar fi putut dobândi mai mult, că întocmirile și aședămintele făcute de el, nu ar fi fost totdeuna potrivite trebuințelor adevărate și împrejurărilor date.

Astfel îndoiala în cugetele lui bune și curate ne a încolțit; am început a stărui prea mult asupra unor greseli, de cari nici el, om fiind, n'a putut fi scutit; am slăbit în avēntul cald pentru susținerea din toate puterile a ideilor lui și a aședămintelor plásmuite de el, și de multeori ori chiar am cređut a puté lipsi dela datorința noastră, de a'i aduce întreg tributul de convenită recunoscință și mulțămítă.

E bună cumpănăla înțeleptă la plásmuirea, alcătuirea și judecarea unui lucru însemnat, avēntul cald al inimei însă trebuie

când e vorba de a trece dela cumpănă la faptă.

Dar cu toate scaderile ce i s'au imputat arete-ni-se om între noi, care mai desăvârșit se fi fost, decăt el; *față bisericească*, care pentru înaltarea bisericii și a școlii mai mult se fi lucrat și cu mai multă isbândă; *bărbat al vieții publice*, care și în cele politice și în cele culturale și sociale cu mai multă pătrundere, cu mai mare stăruință și energie, fără nici o greșală și cu mai multă rodnicie înflorită și înaltă; *român* ale cui doriri pentru sfârșirea și înălțarea neamului mai ferbinți, ale cărui cugete pentru a bisericii măriri mai curate se fi fost.

Er dacă acesta nu se pôte, pentru ce nu am cinsti cu sfințenie în el *pre cel mai ales, pre cel mai bun, pre cel mai mare*, pre care l'am avut de veacuri de mângăiere, că în vremuri de grea cumpănă și din al nostru neam s'au ridicat bărbați, cari prin lucrarea lor și prin virtuțile, cu cari au fost împodobiti, au tipărit pre fruntea unui lung șir de ani semnului caracteristic al ființei lor și la generații întregi le au dat îndreptarea lucrării spre adevărata cultură și umanitate?

Tot în învălmășeala luptelor, de care am fost impresionați, am trecut, și pôte prea ușor, preste un lucru, cu care datori eram amintirii răposatului Șaguna și ca creștini și ca români.

Pentru a înțelege pe deplin la ce țintesc, erăși Vă rog, ca mâne, când la mormântul lui vom fi, să căutăm în jurul nostru și îndată vom descoperi cu ce datori am rămas.

Deasupra mormântului cu osămintele marelui răposat aflăm o mică capelă, care el, încă în viață fiind, a luat îngrijirile trebuincioase să-i se facă și tot el a lăsat și mijlocele bănesci pentru dădirea și susținerea ei în bună stare. Unele acăstă capelă ar fi cerut dela noi ciebă adăsură, unele împodobiri, mărurișuri în asemănare cu *multul*, ce el ni-a lăsat moștenire și lucruri, al căror preț material nu pôte veni sub întrebare, când vorba e de o arhidieceasă, de o metropolie întregă. Adevărat că corporațiunea supremă bisericească, *congresul*, la timpul său hotărîre a adus pentru adunarea unui fond cu scopul învecinării memoriei marelui arhiepiscop, dar cum acăstă hotărîre până ađi așteptă încă să se fie pusă în lucrare, durere noi o bisericească întregă de preste un milion de suflete, încă n'am strâns atâta prinos, ca să putem împlini acele lucruri mărute, cu atât mai puțin unele cari, din cari se i ridicăm un monument vrednic de faptele lui.

O grea lipsire dela datorința noastră, pre care a o trece în tăcere, chiar cu acest privilegiu, și în interesul nostru propriu, nu ne lasă inima! Căci dacă un străin ar veni între noi și auzindu-ne vorbind frumos despre Șaguna și despre adânc simțim, ne arăntă: cum datori i ne mărturisim, nu ar întreba: frumose sunt negreșit vorbele vóstre, vrednice de laudă simțimintele vóstre, dar arătați-mi unde este monumentul de bronz sau de peatră, ce l'a-ți ridicat în amintirea lui, unde așezămîntul de binefacere sau cultural, făcut de voi în cinstea lui? Ce am putut să-i înălțăm, cu ce am putut să ne desvinovățim înaintea lui, cu ce mai ales înaintea conștiinței noastre.

Lăsând să dănuiască și pe mai departe acăstă stare de lucruri, ore nu nevrednici ne-am arăta de binefacere, cu cari el ni a îndulcit viața, și ore nu nevrednici am fi de osândă, cu care lumea încarcă pre omul nemulțămitor, care și uită de recunoștința, ce dătoresce acelora, cari, ce au avut mai bun în ei, pentru el au jertfit, cari prin a lor muncă cu capul și cu fapta l'au cinstit, l'au întărit, l'au înălțat.

Numai popor pe cina peirii își uită de cinstea și recunoștința datorite bărbaților lor mari.

Noi însă, după toate celelalte semne ale vieții noastre, popor pe cina peirii nu suntem și nici nu am uitat pre binefăcătorul nostru, numai cât în învălmășala, în care ne aflăm, ne am mărșinit prea mult la lucrurile mai ușore, mai apropiate: parastase în ziua morții, serbarea zilei onomastice, laude în convorbiri private, și am lăsat pe alte vremuri cele, ce și dela noi cer ore-cari jertfe materiale.

Ceea ce n'am făcut însă până acum, nu ne este îngăduit să amânăm și pe mai departe ci privilegiu potrivit tocmai *acuma* este, să luăm îndemn pentru a face un pas hotărî în toate aceste privințe, ca astfel să luăm osânda meritată de deasupra capului nostru.

Ce ni se impune dar *nouă* să facem în memoria marelui nostru răposat arhiepiscop? Înainte de toate, aducându-ne aminte, că și el om a fost, stăruim a slăbiciuni omenesci, nu acesteia să mărurim a le pune în vederea tuturor, ci mai virtos să căutăm a l'ajunge în cele bune și a l'întrece în a fi cu mai mici slăbiciuni, cu mai puține greșeli și cu mai multe merite de cât el. Nu petele din sôre se ne facă plăcere a le căuta, ci mai ales să ne bucurăm de lumina lui, care calea vieții ne face să o cunoșcem, și de căldura învietoare, care inimile amorțite le desghiață și le face să bată cu nouă putere de viață.

Deapurerea să ținem înaintea ochilor, că din viața și lucrarea apostolului Petru, nu partea omenescă, care l'a făcut în o oră de slăbiciune să se lapede de învătătorul său, *pildă vie* a rămas, ci *credința nestrămutată* în sfințenia învățăturii lui: „*petra*“, pe care Christos a mărturisit, că „*va zidi biserica*, pre care nici porțile iadului nu o vor birui“; precum în viața apostolului Pavel *laudele*, ce el și le făcea pentru că înfruntase primejdiile, ce le aflase în calea sa, cumpănesc în judecarea cu dreptate a lucrării sale neperitoare apostolesci, ci *zelul, înțelepciunea, tăria caracterului, duhul buniei potriviri a lucrurilor, jertfirea de sine*, cu cari a propoveduit învățătura mântuitoare și o a întărit în inima semintilor păgâne.

Și apoi să ne uităm, că *acel omenesc* „*Dómn*“ de ce n'ai lăsat al mântuitorului însuși, chiar pre D-șeu omul il apropiere mai mult de firea noastră omenescă, slabă și supusă scaderilor, și ne face să nădăjduim că, cu toate slăbiciunile acestei firi, cel puțin puțină o avem de a ne apropia de desăvârșirea dumnezească, dacă pe deplin a o ajunge nu ne este dat.

Chiar ce omenesc a fost dar și în Șaguna mai mult trebuie să l'apropie de inima noastră.

Al doilea lucru, care avem să l'îndeplinim este, ca ceea-ce în curs de 25 de ani am lăsat în părgăinire, să nu o lăsăm și mai departe așa. Să luăm deci în sufletul nostru nestrămutată hotărîre de a aduce fie-care cu dragă inimă — și a îndemna și pre prietini și cunoștinții nostri, ca asemenea să facă — câte puțin numai din avutul nostru ca *prinos* întru amintirea aceluia, care pentru noi toți atât de mult a jertfit atât de mult a adunat, atât de mult a făcut.

Să stringem din aceste prinosuri *mici* ale noastre, ale tuturor credincioșilor și ale altor conștinționali luminați și generoși, un fond mare, bogat, din care nu numai amintirile împodobiri ale capelei de deasupra mormântului să le putem face, ci și un monument să i ridicăm, falnic și impunător.

Biserica creștină cinstește pre cei ce s'au nevoit întru apărarea și răspândirea învățăturilor ei, aferosindu-le zile anumite de pomenire și de laudă în slujba dumnezească, er' credincioșii cu evlavie, privesc la iconele sfinților, întărindu se prin acăsta în dreptă credință; toate némurile luminate ridică statue, monumente așezăminte de cultură și de binefacere pentru a ține pururea vie și îndemnătoare amintirea bărbaților, cari au făcut ceva deosebit pentru înaintarea binelui obșteșc. Și acest lucru trebuie să l'facem și noi. Fie-care în parte datori suntem, să-i așezăm în casele noastre, alătura cu iconele sfinților *icona*, care ale lui trăsături ni le înfățișează, nu pentru a-i aduce închinăciuni idolesci, ci pentru-ca în orele de plăcută zăbavă a duhului sau în clipite de descurajare, când privirile noastre vor cădea asupra acestei icône, — sfințe și ea în alt înțeles — faptele și virtuțile lui să ni le reamintim și îndemnuri bune să luăm dela ele, ca înșiși mai mult să lucrăm pentru binele obșteșc, mai bun, mai vrednic să ne facem.

Dar étă cöld, în Rē inari, stă umilita casă, în care pe sfârșitul anilor de urgie doi episcopi ai nostri nevoiți au fost a se adăposti. Acăstă casă păstrată ar trebui ca avere bisericească, pentru-ca ea, pe departe, să ne reamintescă umilirea de altă dată, er' alt monument, mai dănuitor decăt arhiepiscopul ros de

rugină, de altă parte, să ne vorbescă de acela, care ne a ridicat din acea stare de umilire, care mândrie ne a dat spre a puté privi cu fruntea ridicată la înalta menire, ce ne este hărășită și ca bisericească și ca națiune, și în inimile noastre înălțătoare încredere a sădit, că cele bune și de folos prin muncă chibzuită și stăruință neobosită le vom și dobândi. *Acest monument să vestescă tuturor, că biserica română ort. orientală și poporul român înaderesc recunoșcători sunt pentru toate faptele de bine, de cari au fost învredniciți.*

Mai ales de acest monument *văduț* este trebuința, pentru că simțimintele ascunse în inimile noastre nu pot încălzi, nu pot îndemna și îmbărbăta si pre alții, er arătarea adâncii mulțămite cuvenite prin câte un parastas, prin câte o cuvântare de privilegiu, prin câte o amintire în cercuri de privilegii, prin câte o închinare de prețioase sunt ele în sine nu ajung pentru a descărca o bisericească, un popor de datoria recunoștinței. Ci precum, dacă e, ca să se întărescă adevărata evlavie între ómeni și credința adevărată adânci rădăcini să prindă între ei, în *biserici la rugăciuni obșteșci* trebuie să ne adunăm, așa și aici, dacă îndemnătoare spre urmarea faptelor bune are să fie adâncă noastră mulțămite, prin un monument de toți văduț ea trebuie vădită să se facă; monument, care vrednic să fie de cel sârbătorit și spre laudă să slujească și celor ce l' sârbătoresc.

Al treilea lucru, care să l'facem este, ca asemenea lui, cu tot ce mai bun, mai ales avem în ființa noastră, fără lenevire și cu totă stăruința, să ne punem în serviciul trebilor obșteșci: bisericesci, școlare, culturale, naționale; să facem și piară dintre noi „*a pizmei răutate*“ și „*órba neunire*“, cari vécuri deardul au fost isvorul multor nefericiri venite asupra capului nostru și și acum ne stânjenesc în o lucrare cu bună înțelegere și rodnică; să rămânem ca și până acum, după exemplul viu dat de el, nestrămutați în credința și alipirea către Înaltul Tron, augusta dinastie și iubita noastră patrie; și o *plecăm* la grași adușurați, urechii care l'a împreună-lucrare spre a ei măriri ne chiamă; inimile să ni le deschidem pentru a primi neprihănitelile idealuri ale neamului și spre înălțare să le ducem!

Voi, preoților, care evangelia lui Christos a propoveduit chemați sunteți, voi mai ales pildă vie să l'aveți pururea în lucrarea vóstră și de pildă să l' dați și credincioșilor vostri!

Voi, învățătorilor, cari inimile mlăditeilor fragede ale nómului, pentru primirea simțimintelor tuturor virtuților aveți să le pregătiți când de fapte mari le veți vorbi, ale lui în lumină strălucitoare a le pune, să nu vă leneviți!

Voi, mamelor și surorilor române, când inima mai cald vă bate, gândind la viitorul și fericirea copiilor și fraților vostri, asupra faptelor și virtuților lui a arăta, de sântă datorie se țineți!

Mai ales însă tu, tinerime, pentru care el cu atâta dragoste a muncit, Tu, mângăerea noastră în multe posomorite vreme de acum și nădejdea noastră pentru vremea, ce are să vie, inspiră-te Tu din a lui lucrare frumoasă; pune Tu totă a Ta ființă în serviciul binelui obșteșc, când chemată vei fi spre acăsta, nu prin vorbe pompoase, nu din poftă după măriri deșartă, nu din interes material, trecător și adese omoritor al aventurilor nobile; ci, cu lăpădarea de sine adevărată, care totdeauna binele caută, cu stăruința, care nu cunoșce oboselă, cu energia, care nu se dă nici-când înderēt înaintea pedecilor, cu mintea luminată, care „*nu bate vėzduhul*“, cu inima caldă, care e capabilă a primi și a sălășlui în sine *idealuri*, Te nevoesc a servi bisericească, de care Te ții, nómul, din al cărui sin ai eșit, patria, căreia până acum cu toții credință i-am păstrat și atâtea jertfe i-am adus.

Dar și noi toți, lăsați-ne pururea îndemna să luăm din faptele și virtuțile lui, ca asemenea lui să facem, să muncim, să jertfim, tolos obșteșci să aducem!

Și, ca firea noastră omenescă, care spre slăbiciune se pleacă, să nu ne abată dela împlinirea acestei frumoșe hotărîri, îndură-te Tu, Dómn, de noi! Trimite-ne harul Tău, întăresce Tu voința noastră, ca să ne putem

înălța acolo, unde Tu, care a ne ridică Te ai milostivit, ai voit să ne ai.

„Duch drept innoesc întră noi, Dómn, ca să înțelegem, că dacă Tu prin trimisul Tău Andreiu Șaguna, ne-ai scos éráși la lumină, nu a Ta voie pôte fi să ne mistuim puterile în lupte deșerte și să ne istovim ființa în sfășieri launtrice; să muncim cu greutate, ce în care în împinăm, că din pricina lor rugina descurajării nu e îngăduită să se așeze pe sufletele noastre, că neizbândă clipite de acum nu trebuie să ne facă să părăsim, ci mai ales să sporim munca bărbătescă pentru dobândirea de bunuri noue ale vieții noastre obșteșci.

„Inimă curată“, Te mai rugăm „zidește în noi, Dómn, dușele bune“, pentru că, depărtând dela noi ura și zavistia și aplecarea spre cértă, să se pótă sălășlui între noi éráși bunăînțelegere, frățietatea adevărată și aceea bunăătate a inimei, care ce e bun și frumos și adevăr, ori de unde ar veni, primesc; ca astfel să ne putem înălța spre *idealuri*, căci numai având și închinându-se la idealuri un popor, ca și un individ, se pôte ridica din nómolul miserilor vieții de toate zilele spre a roni către lucruri înalte și înălțătoare.

În sfârșit fă, Dómn, ca dacă la anul 1873 tristi, obidați, îngrijiați ne am adunat în jurul sicriului arhiepiscopului și metropolitului Andreiu, de aci înainte să ne adunăm în mângăitoria și înălțătoare încredințare, că din acest sicriu vor răsări pentru noi neperitoare îndemnuri pentru tot ce e bun, frumos și adevăr, pentru tot ce duce spre a bisericești măriri și spre a neamului înălțare, fericire și strălucire.

Acăstă cuvântare a distinsului nostru profesor seminarial ori cât a fost de lungă, totuși ne-a părut destul de scurtă și la sfârșit am fi dorit să mai auzim din gura lui curgătorul și al înțeleptelor cuvinte.

Publicul asistent a primit cu entuziasm aclamări de valorosul orator. Excelența Sa Dl arhiepiscop și metropolit Miron Romanul l'a felicitat călduros stringându-i mâna și adresându-i juste cuvinte de laudă. Profesorul Dr. Barcianu a sărutat atunci mâna arhiepiscopului, er acesta l'a sărutat pe frunte, sigilând prin acăsta complăcerea întreg publicului asistent.

Intru amintirea Marelui Andreiu.

La Reșinari

Au fost înălțătoare scurtele momente petrecute Luni la „*actul festiv*“ în „*sala de expoziții*“ și viu tabloul atât al figurii vrednicului arhiepiscop, cât și al neperitoarelor lui fapte, ce ni le-a zugrăvit d-l Dr Barcianu înaintea ochilor nostrii sufletesci; ba chiar și tabloul de ullen al providențialului bărbat atârnat între brădetul decorativ, se presenta ochilor nostri trupesci întră lumină feerică, fiindcă în tot decursul cuvântării un șir de rađe de sôre l'au cuprins ca întră sacra și strălucitoare aureolă.

În asemenea măsură a avut și festivitatea dela Reșinari momente, cari o ridică în culmea șirului de sârbări aranjate în zilele trecute, și însoțite de un timp favorabil.

Mișcarea vie și românească, ce s'a observat pe stradele Sibiiului încă dela începutul festivităților, a devenit tot mai intensă, er Marți, des de dimineță, a devenit calea frumoșă dintră Sibiu și Reșinari o adevărată cale de pelegrinagiu. Șiruri de trăsuri curgeau la Reșinari din toate comunele vecine, dar mai ales dela Sibiu, unde nu se mai căpătau trăsuri de loc așa, încât una și aceeași trăsura a trebuit să mērgă de repețite ori cu óspeți la R., ca astfel se nu fie cei veniți din depărtări mari necesitați a sta în Sibiu, sau a face drumuri pe jos.

Liturgia.

Mulți au plecat până în ziua, mai ales aceia, cari au dorit a asista și la liturgia, ce s'a celebrat cu pompă cununată din partea următorilor preoți: P. O. D. Demetriu Moldovan protopresbiter în Sighișoara, Nicolau Diamandi, profesor-catechet în Beiuș; Iosif Goga, paroh în Reșinari, Ioan Muntean, par. în Gurariului și Cioran, junior. Cântările liturgice le-a cântat corul seminarial sub conducerea dirigentului Georgiu Dima, cu evlavie responsabilă solemnității zilei. După ce s'a terminat liturgia cam la orele 10 și jum., poporul adunat a eșit din biserică spre a întâmpina pe Înaltpreasfințitul D-n arhiepiscop și metrop. Miron Romanul și pe Preasfințitele Lor Dnii Ioan Meșianu, episcop al Aradului și Nicolau Popea, episcop al Caransebeșului și pe distinși membri ai Clerului și onorațorii, cari le formau suita.

Plecarea.

Peasânții noștri achiere au plecat din Sibiu la orele 9^{3/4}, dela reședința arhiepiscopescă, înaintea căreia se aflau preste 30 trăsuri cu reprezentanți ai corporațiilor bisericesti mai înalte, precum membrii gremiilor consistoriale, reprezentanți ai congresului național bisericesc, ai sinodelor eparhiale, ai corpurilor profesionale, ai parohiei din Brașov-Scheiu, protopresbiteri, preoți și onorațorii din toate părțile românesce ale patriei.

Pe drum s'au atașat acestui șir de trăsuri numeroase altele, încât s'a format un lung și impunător convoiu cu cei mai distinși fii ai bisericii noastre. Calea până la Reșinari ar fi părut foarte scurtă, decât căldura — pe aici neobicinuită, — și praful stărnit de via mișcare n'ar fi detras din plăcerea, ce altcum o simțeau mergând pe căile umbrite de verdăță până la Reșinari.

Primirea:

Ajunghind convoiul la marginea hotarului comunei Reșinari, acolo a fost întâmpinat de vr'o 70 călăreți în frunte cu primarul comunei dl. Aleman Dancaș, care a binevenat pe Escelenția Sa cam în modul următoriu:

Escelenția Văstră, Înalt Presanțite Domnule arhiepiscop și metropolit!

Comuna Reșinari s'a îmbrăcat în haine de sărbătoare și a eșit într-o întâmpinare ce-lui ce vine în numele Domnului.

A eșit Escelenția a Vă felicită și saluta din incidentul actualului sărbătoresc cel îndeplinit în memoria Antecesorului Escelenției Văstre, în memoria bărbatului bogat în fapte mari, ale cărui osăminte sunt aședate ca nește moște sfinte în pământul comunei noastre lângă biserica cea mare.

Suntem mândri, că noue ni-e dat se putem întâmpina și saluta în persoana Escelenției Văstre pre demnul următoriu al marului Andrei.

Să trăiți Escelenție la mulți fericiți ani — pentru a putea conduce naia bisericii încă mulți ani spre binele și mărirea noastră a tuturor.

Să trăiască!

(Va urma).

Avis.

Spre orientarea tuturor proprietarilor de losuri de ale loteriei de obiecte, aranjată de „Reuniunea femeilor române din Sibiu“, aducem la cunoștință publică, că tragerea la sorți s'a efectuat în 30 Iunie n. a. c. după-cum s'a fost anunțat. Din cauză însă că numărul câștigurilor este mare, pentru compunerea listei despre câștiguri se reclamă o lucrare de mai multe zile, și așa publicarea aceleia va urma numai după-ce lista va fi terminată.

Dar și până la publicarea listei despre câștiguri subscrisa președinții servește cu deslușirile necesare celor interesați, în fie-care zi dela 10—12 ore a. m. în localul „Mesei studenților“, ér obiectele câștigate cu losurile plătite se pot și ridica.

Biuroul reuniunii femeilor române din Sibiu.

Sibiu în 1 Iuliu n. 1898.

Maria Cosma,
președintă.

Dr. N. Vecerdea
secretariu.

Redactor prov. Dr. Elie Cristea.

DR STERIE N. CIURCU

IX Pelikangasse — No. 10, Viena
Consultațiuni cu celebritățile medicale,
și cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena. [80] 2—12

Nr. 350/898 F. G. [79] 2—3

CONCURS.

Spre scopul conferirii de stipendii din „**Fundațiunea lui Gozdu**“ pe anul școlar 1898/9 se eșcrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale séu autenticate de notariu public;

a) că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin la biserica ortodoxă orientală română, spre care scop se recere extrasul din matricula botezaților privedut cu clausula parohului competent, că și de present aparține la biserica greco-orientală română;

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patriă, spre care scop au să substernă studenții dela școlile medii atestatul despre anul școlar 1897/8, ér cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate;

c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente;

2. Fie care concurent are să arete în petițiunea sa specialitatea, la care și locul unde voese a continua studiile, precum și aceea dacă ară și alt stipendiu.

3. Cei-ce voese să studieze în străinătate au să arete necesitatea de a face studii în străinătate, ca în cazul dacă li-se va vote stipendiul, să se pótă îndată exopera concesiunea ministerială prescrisă.

4. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunei lui Gozdu (Budapest, VII. Király u. 13 sz.) până la 5 August a. c. n.

5. Totodată se provcă toți stipendiștii actuali prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutore pentru depunerea rigoroselor și câștigarea gradului de doctor, ca până la terminul susindicat și pe lângă observaree p. 2. din acest concurs, să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1897/8, căci altcum li se va sista stipendiul, respective nu vor căpeta ajutorul.

6. Petițiunile, cari nu sunt instruate cu documentele susamintite séu sosite după terminul eșcrit, nu se vor lua în considerare.

7. În interesul expedării regulate, fie-care concurent se indice în petițiune locul și poșta ultimă unde este a i se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunei lui Gozdu ținută în rî Iunie, 1898 n.

Comitetul.

Din ori-ce librărie se pôte procura scrierea premiată a consilier. în med. Dr. Müller, apărută în a 30-a edițiune despre

sistemul nervos

și

sexual turburat.

Espediție franco pentru 60 cr. în mărci postale.

Curt Röber,

Braunschweig.

[5] 21—49

Ne-au sosit acuma:

Tabele de părete pentru cetit, românesce fi.	2.40
„ „ „ „ „ ungueresce „	2.40
„ „ „ „ „ românesce	
de I. Tuducescu	3.60
„ „ istoria naturală (16 bucăți colorate: regnul animal, vegetat și mineral) „	7.20
Tabele de măsuri metrice cu eșpicare „	— .80

Librăria Tipografiei archidieceșane, Sibiu.

În Librăria Tipografiei archidieceșane se află de vânzare

Arhiepiscopul și metropolitul
ANDREI baron de ȘAGUNA

de
Nicolau Popea,
archimandrit și vicariu arhiepiscopesc.

Op premiat de consistorul resp. sinodul archidieceșei ortodoxe rom. a Transilvaniei, dedicat poporului Român.

Prețul broșat fi. 2.50 sau lei n. 7.—

Dare de sémă despre Arhiepiscopul și metropolitul
ANDREI baron de ȘAGUNA

de
Ioan Slavici.

Prețul 20 cr.

și

Biografia Arhiepiscopului și Metropolitului
ANDREI baron de ȘAGUNA

edițiune poporală.

Prețul 10 cr.

„Colecțiunea Șaraga“.

Din „Colecțiunea Șaraga“ à 1 leu = 50 cr. volumul au apărut:

Nr.	1. Elena Sevastos: Povești.	Nr.	30. V. Conta: Teoria fatalismului.
2. N. A. Bogdan: Povești și anecdote.	31. 37. V. Conta: Teoria undulațiunii vol. III.	32. 40. D. Bolinteanu: Poesii vol. I. II.	33. D. Petrino: Poeme.
3. Mihail Canianu: Poesii populare (Doine).	34. 35. Cavalier C. Stamati: Musa românescă vol. I. II.	36. Ed. Gruber: Stil și gândire.	38. M. Eminescu: Diverse.
4. N. Gane: Poesii.	37. 40. D. Bolinteanu: Poesii vol. I. II.	39. Carol Scrob: De-ale inimei vol. I.	41. Const. Negruzzi: Pécatele tineretelor v. I.
5. 6. Log. Cost. Konaki: Poesii vol. I. II.	38. D. Petrino: Poeme.	42. D. Bolinteanu: Proză vol. I.	43. A. Donici: Fabule.
7. Mihail Eminescu: Poesii complete.	39. 40. D. Bolinteanu: Poesii vol. I. II.	44. V. Conta: Bazele Metafizice.	45. 56. A. D. Xenopol: Istoria Românilor.
8. Sofia Nădejde: Nuvele.	40. D. Petrino: Poeme.	46. 57. Ionescu Raicu-Rion: Scrieri literare v. I.	48. Fabuliști Români: Fabule.
9. A. Vlahuță: Nuvele.	41. Const. Negruzzi: Pécatele tineretelor v. I.	49. Traian Demetrescu: Aquarele (poesii).	60. A. Steerman: Sărăcie (poesii).
10. Henriete și M. Eminescu: Serisori.	42. D. Bolinteanu: Proză vol. I.	61. A. Steerman: O tómnă la Paris (serisori și versuri).	62. N. A. Bogdan: 15 Comedii.
11. 12. Ar. Densușianu: Cercetări literare vol. I. II.	43. A. Donici: Fabule.	63. Al. Philippide: Starea socială.	64. I. L. Caragiale: Schițe, trad. și originale
13. N. Gane: Domnița Ruxandra.	44. V. Conta: Bazele Metafizice.	65. H. G. Lecca: Prima (versuri).	
14. N. Beldiceanu: Poesii.	45. 56. A. D. Xenopol: Istoria Românilor.		
15. Elena Sevastos: Anecdote populare.	46. 57. Ionescu Raicu-Rion: Scrieri literare v. I.		
16. 17. A. Steerman: Antologie, Crestomatie.	48. Fabuliști Români: Fabule.		
18. 22. N. Iorga: Schițe din literat. română.	49. Traian Demetrescu: Aquarele (poesii).		
19. N. A. Bogdan: Și noi și vechi.	60. A. Steerman: Sărăcie (poesii).		
20. 21. I. L. Caragiale: Teatru vol. I. II.	61. A. Steerman: O tómnă la Paris (serisori și versuri).		
23. Matilda Cugler-Poni: Poesii.	62. N. A. Bogdan: 15 Comedii.		
24. 25. Grigore N. Lazu: 451 poesii—traduceri și imitațiuni vol. I. II.	63. Al. Philippide: Starea socială.		
26. Carmen Sylva: Poveștile Peșelui.	64. I. L. Caragiale: Schițe, trad. și originale		
27. V. Conta: Încercări de metafizică.	65. H. G. Lecca: Prima (versuri).		
28. Mihail Eminescu: Nuvele.			
29. Victor Onișor: Doine și strigături din Ardeal vol. I.			

Se pot procura dela Librăria Tipografiei archidieceșane Sibiu.